

DIRVA

Nr. 69

Birželis-June 17, 1963

Cleveland, Ohio

Mindszenty išpirkimo byla

VENGRIJOS PRIMAS ATSIKABE PASITRAUKTI IŠ SAVANORIŠKOS TREMTIES BUDAPESTO JAV PASIUNTINYBĖJE BE RAŠIŠKO POPIEŽIAUS ĮSAKYMO, TUO BŪDU SUKLIUDYDAMAS "PACKAGE DEAL", Į KURĮ, BE JO ASMENINĖS LAISVĖS, BŪTU ĮTRAUKTA BAŽNYČIOS TEISĖS LENKIJOS, VENGRIJOJE IR ČEKOSLOVAKIJOJE. — IR JONUI XXIII MIRUS. DERYBOS EINA TOLIAU, Į JAS ĮSIJUNGUS VALSTYBĖS DEPARTAMENTUI, KURIS TIKĖJOSI PASIEKTI EFEKTO SU... DOLERIAIS. — KIEK ŠIANDIEN VERTI 30 SIDABRINIŲ, UŽ KURIUOS JUDAS IŠDAVĖ KRISTŲ?

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Kai Vengrijos primas kardinolas Mindszenty sužinojo apie Vatikano pastangas jį išgabinti iš JAV pasiuntinybės Budapešte, kur pasislėpė po nelaimingo 1956 m. Vengrijos sukilimo, jis parašė vienam draugui Romoje laišką, kuriame tebuvo du sakiniai:

"Prašau man pranešti kardinolo Ottaviani nuomonę. Ar jis mano, kad aš turiu išvažiuoti, ar likti?"

Taip tvirtina amerikietė rašytoja ir žurnaliste Alice Leone-Moats, pati gyvenanti Romoje, birželio 18 d. National Revier skiltyse. Kardinolas Ottaviani yra Vatikano hierarchijos dešimtosios frakcijos vadovas, tuo tarpu popiežiaus Jono XXIII valdymo metu įsigalėjusi liberalioji srovė nori kardinolo Mindszenty bylą likviduoti, kad tuo būdu atidarius kelią normaliesiems santykiams tarp Vatikano ir Vengrijos komunistų režimo. Kaip pastebi Moats, kardinolas tapo niekam nebereikalingas: Vatikanas jo nenori, Vengrijos vyriausybė jo nenori, JAV Valstybės Departamentas irgi jo nenori. Liberaliai nusistatę dvasiškai nori ne tik politinio, bet ir dvasinio "atidarymo į kairę". (Der Spiegel birželio 12 d. numeryje praneša apie Ottaviani šalininkų tarpe pasklidusį anekdotą, pagal kurį Kristus ateityje sėdėsiančią ne Dievo Tėvo dešinėje, bet kairėje).

Kaip ten būtų, Vatikanas buvo rimtai susirūpinęs rasti kokią modus vivendi su katalikiškais sovietų satelitų kraštais ir tuo pačiu su Sovietų Sąjunga. Iniciatyva tam, pagal Spiegelį, išplaukusi ne iš popiežiaus Jono XXIII, bet paties Chruščiovo, kuris pasiuntė savo svei-

kinimus 80 metų popiežiaus sukakties proga ir vėliau savo žentą Adžubęjį, Prados redaktorių. (Kiek sumišęs dėl tokios įvykių eigos, Vatikano Osservatore Romano rado reikalo paaiškinti, kad popiežius "visus priima ir nieko neatstumia").

Čia reikia pastebėti, kad Katalikų Bažnyčios padėtis sovietų satelitų tarpe nėra vienoda. Tuo tarpu kai Lenkijoje ji dar naudojasi tam tikra laisve, Vengrijoje jos būklė yra kiek daugiau suvaržyta, o Čekoslovakijoje ji visai neturi teisiu. Būdinga, kad kai Vienos kardinolas Koenig padarė netikėtą vizitą Mindszenty, jis tuo jau po to nuvyko į Varšuvą pas kardinolą Višinskį, tas po to staiga nuvyko į Romą, o oficialus Vienos katalikų organas Kirchenblatt pranešė, kad Koenigas vyksias ir į Pragę tartis dėl valstybės — Bažnyčios santykių.

Koenigas, o vėliau monsinjoras Casaroli, pasekretoriaus ypatingiems reikalams šventojo Sosto bažnytinio reikalų sekretariate, įkalbinėjo Mindszenty atsisakyti savanoriškos tremties. Jam buvusios siūlytos tris galimybės:

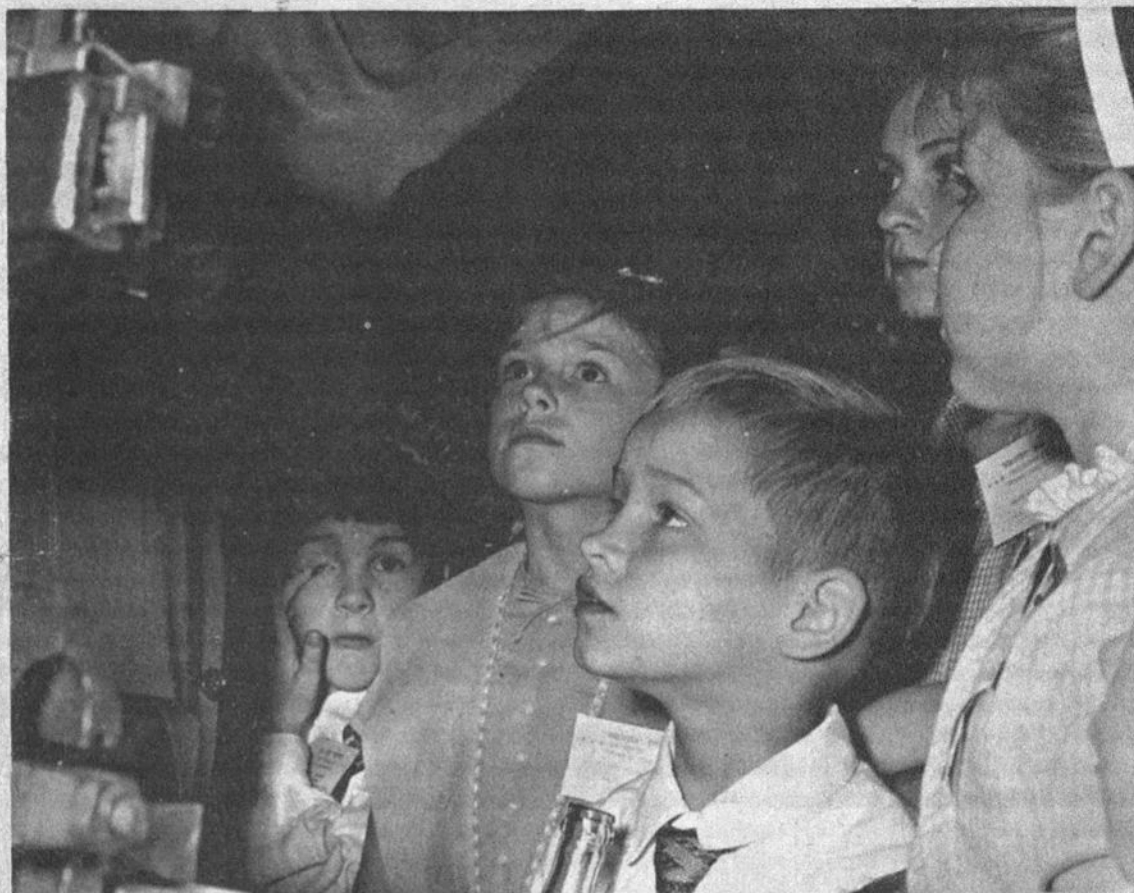
1. Jis išvažiuoja ir pasizhoda negrįžti Vengrijon;
2. Jis atsisako Primo pareigų ir pasitraukia į vienuolyną, esančią to vakupo diocezijoje, kuriam ypatingai nepasitikėjo;
3. Jis pasižada būti lojalus Vengrijos komunistiniam režimui ir už tat režimas pripažistą jam primo prerogatyvas.

Kardinolas Juozapas Mindszenty pasisakė prieš visas tris galimybes, aiškindamas, kad jei bolševikai dabar nori padaryti nuolaidas, jie tai daro arba taktiniais

sumetimais, norėdami laikinai sumažinti politinį įtempimą, arba Bažnyčia pasirodė esanti tokia jėga, su kuria jie turi skaitytis. Už tat, jo nuomone, jis galėtų atsisakyti nuo savo tremties tik tuo atveju, jei Bažnyčia gautų tvirtas garantijas, kad jos padėtis pagerės, tačiau bolševikai niekad negalės sutikti su visiška Bažnyčios laisve. Mindszenty laikosi Pijaus XII pažiūros, kuris 1949 m. aiškino:

"Gerai žinoma, ko totalinė ir ateistinė valstybė reikalauja ir tikisi iš Kristaus Bažnyčios už jos toleranciją ir abejotiną pripažinimą: Bažnyčia turi tylėti tada, kai ji turėtų kalbėti; ji nori Bažnyčios, kuri susilpnintų Dievo įstatymą, pri-taikindama jį žmonių norams tada, kada ji turėtų aiškiai ir garsiai jį skelbti; Bažnyčios, kuri pati atsitolintų nuo tų pamatų, kuriuos jai padėjo pats Kristus, vietoje to Bažnyčia turėtų savo pastatą statyti ant judančio besikeičiančios dienos nuomonės smėlio ir pasiduoti "moderniom" srovėm; Bažnyčios kuri nesi-priešina sąžinės pavergimui ir nesaugo žmonių teisių bei laisvės; Bažnyčios, kuri s-vergišku paklusnumu pasilikytų savo maldyklos keturiuose sienose, užmiršdama dieviškąjį įsakymą: "Eik ir mokyk tautas!"

Už tat Mindszenty priešinosi bet kokiam biznui su jo asmeniu, aiškiai pasakydamas Casaroli, kad jis Budapeštą apiešias tik gavęs rašytą popiežiaus įsakymą. Popiežiaus Jono XXIII mirtis kol kas sulaukė nuo galutinio sprendimo, tačiau įsibėgėję mažesni pareigūnai derasi toliau. Pranešama, kad JAV ambasadorius Tito režimui, George Kennan, neseniai "privačiam vizitui" lankėsi Budapešte ir ta proga įkalbinėjo Mindszenty pakeisti savo nuomonę. Italijos Borghesi magazinas net skelbė patyręs, kad JAV sutinka duoti 20 milijonų dolerių Vengrijai, jei ji paleistų Mindszenty. Tai minėdama Alice Leone Moats sušunka: "Štai ką padarė infliacija iš trisdešimt si-

Jaunieji Eglutės skaitytojai, suvažiuavę į Putnamą, atidžiai klausosi Jono Kumpos aiškinimų, kaip linotipu renkamas jų laikraštėlis. Plačiau apie suvažiavimą 2 psl. B. Kerbelienės nuotrauka

LIETUVOS NAUJIEŲ ATRANKA

DU MILIJONAI HEKTARŲ - TRYS KETVIRTADALIAI LIETUVOS DIRVŲ - MIRKSTA VANDENYJE

Žemės ūkio mokslų kandidatas A. Balčiūnas birželio 5-tos dienos Tiesoje kreipiasi į melioratorius (laukų sausintojus), tardamas: "Du milijonai hektarų -- mūsų rankose".

Primėjęs, kad iš visų Lietuvos rajonų žemdirbiai šaukiasi pagalbos laukams sausinti, tas specialistas be ceremonijų atskleidžia, kad "dar vis daugiau kaip du milijonai hektarų kenčia nuo drėgmės pertekliaus".

Valdinėje spaudoje apie melioraciją Lietuvoje buvo rašyta šimtus kartų. Visų tų rašymų prasmė ir linkmė vis būdavo maždaug ta pati: "buržuazinė valdžia" melioracija beveik visiškai nesirūpinusi, bet užtat dabar ji "tėvyninių" mašinų pagalba, vykdoma bent keliolika kartų platesniu mastu ir "atkovojama šimtai tūkstančių hektarų žemės".

Bet dabar A. Balčiūnas atskleidžia visai kitokią padėtį. Jis nesisiaipo iš "buržuazinių laikų" pastangų nusausti dirvas, kaip šaipydavosi agitpropo "specialistai" ligi šiol, tvirtindami, kad anais laikais tebuvę "menki grioveliai tekasinėjami" ir kad tikras melioracijos darbas Lietuvoje prasidėjęs tik vadinamaisiais tarybiniais laikais. Balčiūnas jau primena, kad ir dabar praktikai jau palankiai atsiliepia apie paviršinių dirvų sausinimą ir kai kur šis kovos su drėgme būdas jau buvęs atgaivintas. "Valstiečiai jį plačiai taikydavo!" -- pabrėžia Balčiūnas, kukliai nutylėdamas, kada jietai darydavo: ar kai patys buvo savo žemėje šeiminingai, ar dabar, tapę naujųjų dvarų kumečiais... Matyt, kad ne dabar, nes dabar tai ne jų valioj. Dabar, sako Balčiūnas, "daug ūkių vadovų į paviršinį sausinimą žiūri skeptiškai". To rezultatas -- du milijonai hektarų "kenčia nuo drėgmės". Ir kenčia ne šiek tiek, o taip, kad Balčiūnas visiškai atvirai klausia: "Iš kur toks nenoras griebtis darbo ir greit išgelbėti tuos du milijonus hektarų dirvų?"

Taigi, dirvos ne šiaip jau sudrėkusios, o taip pažlungusios, kad jas reikia gelbėti. Kodėl taip atsitiko? Čia Balčiūnas irgi atsako atvirai: netikęs sausinimas.

"Ypač daug blogos kokybės darbų" -- sako Balčiūnas -- "bu-

vo 1953--1957 m.m., kada juos vykdė prie MTS buvusios melioratorių grupės. Sausinimo schemas dažnai buvo sudaromos blogai, grioviai kasami ne ten, kur reikia, jų neįjungdavo su nuvedamaisiais grioviais. Melioratoriai nepaskleisdavo išverstos žemės ir pan."

Tai kaip tik tie laikai, kada agitpropininkai nesitvėrė kailyje besididžiudami ir besigirdami "šaukiamais tarybiniais melioratoriais"...

"Vėliau" -- sako Balčiūnas, -- "paviršutinio sausinimo sistemos buvo pradėtos vykdyti pagal Respublikinio vandens ūkio projektavimo instituto projektus". Bet tik pradėtos... Praėjo penketas metų nuo to pradėjimo, ir štai, sako:

"Respublikos šiaurės vakarų rajonuose (Kretingos, Skuodo, Mažeikių raj.) yra gausus senų (t.y. dar "buržuazinių") griovių tinklas, kuris daugumoje užslinkęs, užaugęs krūmais bei užverstas akmenimis".

Svarbiausia, kad gelbėtiną padėtį atsidūrė net du milijonai hektarų dirvų: ne pievų, ne ganyklų, ne pelkių ar raištų, o dirvų!

Ką Lietuvoje reiškia du milijonai hektarų dirvų, geriausiai parodo žemės ploto statistika (net ir sovietinė): Visas dabartinis "LTSR" plotas yra šeši su puse milijono hektarų. Visų rūšių žemės ūkių plotas užima 4,7 mil. ha. Naudojamos žemės (t.y. dirvų, pievų ir ganyklų) -- 3,8 mil. ha. O dirvų (ariamos žemės) yra, jei tikėti 1960 metų sovie-

tinės statistikos duomenimis, -- 2,7 mil. ha. Jeigu daugiau kaip 2 mil. ha. mirksta vandenyje ir šaukiasi pagalbos, tai tik mažiau negu 700 tūkstančių hektarų dirvų lieka sausų. Daugiau kaip trys ketvirtadaliai šaukiasi melioratorių pagalbos, bet neprišaukia.

Dirvų plotas, Lietuvoje ėmus ūkininkauti Stalinui arba Chruščiovui, ir šiaip jau tapo žymiai sumažintas. 1939 metais Lietuvos plotas (be Klaipėdos ir Vilniaus) buvo apie 5,6 mil. ha ir žemės ūkiui naudojamos žemės buvo daugiau kaip 4,1 mil. ha, arba 73,3%. Dabar iš didesnio (6,5 mil. ha) ploto ūkiui naudojamos žemės tėra 3,8 mil. ha, arba tik 58,4%. Dirvų (ariamos žemės su daržais) buvo daugiau kaip 2,9 mil. ha., arba 52,2% viso ploto, o dabar iš didesnio ploto dirvų tėra tik 2,7 mil. ha., arba tik 41,3% viso ploto, ir tu pačių dirvų daugiau kaip trys ketvirtadaliai permirke.

Dar labiau įsidėmėtina sovietinė pasėlių plotų statistika Lietuvoje Stalinio ir Chruščiovo ūkininkavimo laikais.

1939 metais mažesniame plote (vis be Klaipėdos ir Vilniaus) dirvų (be daržų) buvo per 2 mil. 892 tūkst. ha, iš kurių 2 mil. 431 tūkst. ha buvo apsėti ar apodinti, taigi visų pasėlių plotas sudarė 84% ariamos žemės.

1940 metais, jau su Vilniaus krašto prijungtosiomis dalimis, sovietinė statistika Lietuvos pasėlių plotą rodo 2 mil. 497 tūkst. ha, arba 66 tūkst. ha daugiau. Bet

(Nukelta į 2 psl.)

PAREMKIME LIETUVIŠKO JAUNIMO PASTANGAS

Antroji JAV ir Kanados Lietuvių Tautinių Šokių Šventė artėja į jos milžiniško darbo vaisių apvainikavimą Chicagoje liepos 7-tą dieną. Virš tūkstančio šokėjų puošniai spalvingais drabužiais, darnaus tautinio šokio ritme, skleis pasaulinią senosios lietuviškos kultūros grožį, demonstruos šimtus metų pavergėjų niekdintos Tautos gamtą ir kvies išvilįjį atnaujinti pasiryžimą laisvei ir išlikimui.

Tačiau tam tikslui pasiekti dar daug problemų lieka neišspręstų, kurių pagrindą sudaro finansai. Šokėjams apmokant pusę kelionės išlaidų -- kitaip jie į Tautinių Šokių Šventę nevyktų -- šventės sąmata susidaro perdidelė, kad ją padengtų nors ir visi iki vieno išparduoti bilietai.

Vien tik šokėjų kelionių išlaidoms padengti susidaro aštuoni tūkstančiai dolerių.

Nors ir nemoromis, deficitui padengti esame priversti vėl kreiptis į lietuviškąją visuomenę prašydami paramos. Visuomenės aukos bus naudojamos tik šokėjų kelionių išlaidoms padengti. Kadangi Šokių Šventė yra organizuojama JAV ir Kanados Lietu-

vių Bendruomenių, todėl pirmiausiai ir kreipiamės į LB Apylinkes ir prašome kiekvienos iš jų nors po 70 dolerių skirti šiam reikalui. Aukščiausias LB tikslas -- lietuviškos šokių šventės tam tikslui kuo puikliausiai pasitarnauja. Lietuvių Bendruomenė privalo ją remti.

Taip pat prašome, daug kartų lietuviškiems reikalams jautrią širdį rodžiusius, mūsų finansininkus, profesionalus, verslininkus, visas organizacijas ir visus geraširdžius lietuvių realia auksa paremti šią didžiąją lietuviškos šventės tvirtumo demonstracijos šventę. Rengėjai pelno nesiekia, tačiau, turėdami tik tuščius kišenių, nuostolio pakelti neįstengs. Aukokime kiek kas galime. Kad ir nedaug, bet aukokime!

Aukos siųsti šiais adresais: St. Anthony Savings & Loan Ass. 1447 So. 49 Court, Cicero 50, Ill. Acc. No. 18601, arba Stasys Vidmantas, 1301 North 32 Ave., Melrose Park, Ill.

Bronius Nainys, Šventei rengti Vykdomojo Komiteto pirmininkas

- Matai, jie nutarė mus tvirtai palaikyti!...

"...ir jūs vaikai taip darykit, kaip tėvelis daro..." Didelis lietuviškos spaudos remėjas prel. P. Juras, Eglutės jaunųjų skaitytojų suvažiavime Putname, nežūrint senovo amžiaus, nesidavė jaunųjų pralenkiamas žaidimuose.
B. Kerbelienės nuotrauka

Pirmoji Eglutės skaitytojų šventė Putname

Lietuviškoji Putnamo seselių sodyba birželio 2 d. sulaukė Bendruomenės iniciatyva įvykusį pirmą Eglutės skaitytojų suvažiavimą. Atvyko laikraščio skaitytojai ir jų šeimos. Varpui suskambėjus, 11 val. visi rinkosi prie vėliavų pakėlimo. Eglutės redaktorė, sesuo M. Bernarda tarė atidaromąjį žodį, pakvietusi Bendruomenės atstovą šaulį tarti žodį. Prie vėliavų buvo sudaryta iš įvairių valstijų garbės sargyba.

Lietuvoje...

(Atkelta iš 1 psl.)

1953 metais, skaitant ir su Klaipėdos kraštu, pasėlių plotas nurodomas tik 2 mil. 190 tūkst. ha, t.y., 307 tūkst. ha mažesnis, negu buvo be Klaipėdos krašto. 1955 metais pasėlių plotas dar mažesnis, jau tik 2 mil. 55 tūkst. ha. Po to pasėlių plotas (bent statistikoje) kiek atsigauja, bet iki 1960 metų nepasiekia 2 mil. 375 tūkst. ha, tai yra, vistic dar 124 tūkst. mažiau, negu buvo 1940 metais be Klaipėdos krašto.

Dar ryškesni skirtumai grūdinių kultūrų plotuose, 1939 metais (be Vilniaus ir Klaipėdos plotų) grūdinių pasėlių plotas Lietuvoje buvo 1 mil. 593 tūkst. ha, o 1940 metais (anot sovietinių duomenų, su Vilniaus plotais, bet dar be Klaipėdos) -- 1 mil. 638 tūkst. ha. Karo ir Stalino ūkininkavimo metais grūdinių pasėlių plotas ne taip jau labai sumažėjo: 1953 metais (su Klaipėdos kraštu) toploto nurodoma 1 mil. 379 tūkst. ha., arba 259 tūkst. ha. mažiau, negu 1940 metais be Klaipėdos. Tačiau kaip tik Chruščiovo ūkininkavimo metu grūdinių pasėlių plotas ėmė smarkiai mažėti. 1944 metais beliko 1 mil. 54 tūkst. ha (ir 17 tūkst. ha kukurūzų, pašarui, ne grūdams), 1958 -- tik 791 tūkst., 1959 -- kiek pakilo, iki 1 mil. 28 tūkst., 1960 vėl nukrito iki 924 tūkst. ha., arba tik 33,5% visos ariamos žemės.

Pastaroju metu Chruščiovas ėmė bartis, kodėl taip maža grūdinių pasėlių, ir ėmė perstatinėti urėdus. Bet dirvos nuo to perstatinėjimo vis dar nepradžiūvo. (LNA)

Po to visi organizuotai ėjo į bažnyčią, kur kun. St. Yla atlikė pamaldas ir pasakė vaikams pamokslą. Visas reprezentacines pozicijas užėmė seimo dalyviai — Eglutės skaitytojai, ir vis parinkti iš įvairių kolonijų.

Po pamaldų visi dalyviai vyko sodan. kur buvo seselių paruoštas turtingas buffetas ir visi galėjo skaniai pasivaikinti. Pirmą valandą pirmoji grupė vyko pasižiūrėti seselių ir Jono Kumpos dėmonstruojamo Eglutės laikraščio, o ir visų knygų spausdinimo.

Po to įvyko salėje programa, kurią pravedė Marijošienė. Pirmuoju kalbėjo prel. Juras.

Programoje pasirodė abi Worcesterio kazimieriečių vedamos lituanistinės mokyklos. Vaikai dainavo ir deklamavo su įvairiais sceniniais vaizdeliais. Programą atlikinėjo vietovėmis. Kai dainavo Hartfordo vaikai, nors ten buvo ne choras, bet dainuoti norėjosi ir salėje. Juos parengė muzikas Petkaitis. O kai išėjo Providence choras, tai salė

ėmė reikalauti, kad Beino-rius choras ir toliau dainuotų. Vaikučių atlikimu dalyviai buvo labai patenkinti.

Salėje buvo suruošta Eglutės parodėlė, kur buvo išvesta skaitytojų pasikeitimo diagrama ir sustatyta visų redaktorių fotografijos. Skaitytojų daugiausiai turėjo 1953 m., būtent 2600, kai 1958 m. turėjo mažiau — 1500. O pradėjo 1950 m. su 1600 skaitytojų, kai šįmet turi 1700.

Po programos vėl visi vyko į sodą vaišintis, ir pabaigai vėl prie vėliavų nuleidimo. Šventės vyriausia organizatorė sesuo M. Bernarda padėkojo visiems už dalyvavimą, tikėdamasi kitąmet sulaukti dar daugiau, nes šįmet tik pradžia šitokio suvažiavimo. Seselė pakvietė kun. Ylą tarti atsisveikinimo žodį iš rengėjų pusės. Dekodamas vaikučiams ir tėvams, kun. Yla taip pat reikė viltį matyti ateity dar gausesnį suvažiavimą. Seselė M. Bernarda pakvietė iš svečių tarti žodį Petrauską iš Waterburio..

DR. K. BALUKAS NAUJAS MOTERŲ LIGŲ SPECIALISTAS

Mūsų niekas taip nedžiugina, kaip pasiekusios žinios apie įvairius lietuvių laimėjimus, ar tai jie būtų pasiekti mene, profesijoje, ekonominiame gyvenime ar moksle.

Šiomis dienomis chigagiečius pasiekė linksma žinia, kad vėl vienas lietuvis gydytojas įsigijo specialybės laipsnį.

Dr. K. G. Balukui išlaikius moterų ligų specialybės egzaminus, kurie angliškai oficialiai skamba: "Diplomate of American Board of Obstetrics and Gynecology" mes turime pirmą naująjį ateivį, kvalifikuatą šios srities specialistą.

Mums džiugu, kad lietuvis pasižymėjo gabumais ir po ilgo sunkaus ir kruopštaus darbo atsiekė užsibręžtą tikslą.

Džiaugiamės dar ir tuo, kad Dr. K. Gediminas Balukas yra labai aktyvus ir visuomeniniame darbe, priklaudydamas Illinois Lietuvių Gydytojų Draugijai ir 1961 m. ėjęs pirmininko pareigas, o šiuo metu yra Lietuvių Fonto Tarybos vicepirmininku ir Jūrų Skautijos tėvų komiteto pirmininku.

Kalbant apie jo asmenį tektų pakartoti kito jauno gydytojo žodžius, pasakytus apie Dr. K. G. Baluką. Sako, Dr. Baluką pažinau senai ir branginau jo draugystę, bet dabar pamačiau, senai ir branginau jo draugystę, bet dabar pamačiau, koks jis taurus žmogus ir lietuvis, kokia kilni jo asmenybė, kiek daug jame slypi dvasinių gėrybių.

O mes dar norime pridėti, kad jis yra ir džukas.

Putnamo seselės padarė labai svarbų patarnavimą vaikams, nes buvo jaučiamas trūkumas tokiu vaikų susibūrimu.

Reikia dėkoti seselėms už tokį šventės pasisekimą ir tokią naują bei gražią progą mažiesiems pasirodyti lietuviškos kultūros veikloje. (d)

Gimęs Alytuje, medicinos studijas pradėjo Vytauto Didžiojo Universitete ir daktaro laipsniu baigė Innsbruko universitete, Austrijoje.

Po to Freiburgo universitete, Vokietijoje dviejus metus specializavosi chirurgijoje.

Atvykęs į Chigagą, akušerijos ir moterų ligų rezidenciją atliko Illinois Universiteto klinikose ir West Suburban ligoninėje Oak

Park, Ill.

Illinois State Board egzaminus išlaikė 1952 metais ir po to atliko karinę prievolę JAV armijoje, užsitar naudamas majoro laipsnį.

Nuo 1958 metų Loyolos universitete yra klinikinis instruktorius ir skaito paskaitas apie moterų ligas.

Naujam profesionalui gydytojui tenka linkėti sėkmės. Daktaro kabineto adresas 6449 So. Pulaski Rd. (Crawford Medical Building), telef. LU 5-6446.

Vyt. Kasniūnas

Dr. K. Balukas šv. Kryžiaus ligoninėje. Stovi iš kairės: dr. J. Byla, operacinės skyriaus vedėja seselė M. Louise, dr. K. Balukas ir gailestingoji sesuo I. Kasniūnienė.

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE (SLA)

Lietuvių patriotų organizacija gyvuoja nuo 1886 m. ir jau atšventė savo DEIMANTINĮ jubiliejų.

SLA didžiausia ir turtingiausia fraternalinė organizacija lietuvių tarpe turi daugiausia narių ir valdo didžiausią kapitalą.

Sąmoningas lietuvis NEIEŠKO KITUR APDRAUDOS, bet stoja nariu į SLA, nes žino — 1) kad SLA apdrauda gera, geresnė nėra, 2) SLA apdrauda pigi, nes savitarpinės pagalbos pagrindu veikdamas SUSIVIENIJIMAS pelno nieško, o stengias savo nariams teikti visokeriopą pagalbą ir fraternalinę globą, 3) SLA apdrauda yra saugi, nes paremta dideliais rezervais.

SLA DUODA GYVYBĖS APDRAUDĄ nuo \$100.00 iki \$10,000.00.

SLA Taupomosios apdraudos svarbios jaunimui ir šeimos apsaugai nuo netikėtų sunkumų.

SLA akcidentalė apdrauda reikalinga šiais laikais kiekvienam.

SLA ligoje pašalpa tuo svarbi, kad ligos atveju narys ją gauna pats.

SLA galima gauti apdraudą nuo gimimo dienos iki gilios senatvės.

SLA kuopos yra visose žymesnėse lietuvių kolonijose, jos teikia žinias apie apdraudos ir įstojo sąlygas.

Kas nori platesnių informacijų tegu rašo į SLA Centrą:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 West 30 Street New York 1, N. Y.

DIVIDENDUS MOKAME KAS 90 DIENŲ! Kviečiame pradėti taupyti PAS MUS!

PINIGAI PADĖTI IKI KIEKVIENO MĖNESIO 15-TOS DIENOS, NES DIVIDENDĄ NUO PIRMOS MĖNESIO DIENOS.

4 1/2% PRISIŪSIME DIVIDENDUS KAS 90 DIENŲ ANT INVESTAVIMŲ.

ŠIAS SĄSKAITAS YPATINGAI REKOMENDUOJAME PENSIONIERIAMS, KURIEM PROCENTAI YRASVARBU GAUTI DAŽNIAU, NES IŠ TO PRAGYVENA.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

JUOZAS F. GRIBASKAS, sekretorius

Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

MOKAME

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

4 1/2%

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Vlrinia 7-7747 John J. Kazanuskas, Pres.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

BARNETT PRANC. KONJAKAS 5th \$4.98
GERMAN BRENDY 5th \$3.98
CANADIAN WHISKEY 5th \$3.98
VODKA pilna kvorta \$3.59
KRON BRANNVIN
AQUAVIT (švediška) 5th \$3.98

COCTAILS MANHATTAN OR
MARTINI kvorta \$2.98
LIEBFRAUMILCH vokiškas vynas 5th \$0.89
NAPOLEON FRENCH BRANDY 5th \$3.35
RICCADONNA ITAL. VERMOUTH 30 onz. \$1.15
BORDEAUX pranc. vynas 5th \$0.98

DIRVA

THE FIELD

The Lithuanian Newspaper Established 1915
6907 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio. Telephone: 431-6344
Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.
Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikunas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvė.
Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

BENDRUOMENĖS UŽSIANGAŽAVIMAS

Lietuvių visuomeniniai — politinėje veikloje, neturint pakankamai erdvės sparnams ištiesti, ribojamasi praeitės analizavimu ir nerealių vertybių kūryba ateičiai. Dabartis, reikalaujanti darbo, pasiaukojimo, o kartu ir tam reikalingų asmens kvalifikacijų, nėra viliojanti. Jei dabarties politinė veikla, kiek josius iš viso galima įžiūrėti, dar egzistuoja, ji vegetuoja beidejiškume, prisitaikyme ir veikiančiojo asmens egzistencijos reikalavimų varžtuose.

Politinė veikla, savo materialinę egzistenciją bazuodama ne pastoviomis pajamomis, o iš aukų malonės, rodo stoką pasitikėjimo visuomenėje, kurioje idealizmo ir pasiaukojimo pavyzdžių gi nestokoja. Dėl to dažnai ir atrodo, kad visuomenės iniciatyva, jos idėjinio brandumo dėka atliekami ryškesni darbai kur kas viršija tiek savo apimtį, tiek materialiniais ištekliais tų organizacijų veiklą, kurių aureolė dulkių apnešta, kurių kalendorius Jankavičiaus vardą tebešėjoja.

Gyvenimo pažanga, erdvių laimėjimai mūsų politikų neliečia. Lyg jie gyventų skirtingame pasaulyje. Gyvenama, kaip to vienišo japonų kario Pacifiko saloje, dar neįtikėjusio, kad karas pasibaigė prieš 18 metų...

Kada žvelgi į II-jo Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimo programą (o Seimas jau ne už kalnų), į akis krinta vienas dienotvarkės punktas — P. L. B. vaidmuo Lietuvos laisvinimo darbe. Tai vienas iš gausių Seimo dienotvarkės punktų. Kartais ima baimė, kad tas punktas nepaskęstų didelės dienotvarkės labirintuose.

P. L. B. Seimai vyksta ne taip dažnai. O laikas yra brangus. Užsiangažavimas Lietuvos laisvinimo klausimą kelti, diskutuoti ir nutarimus daryti reikalingas ne tik drąsos, bet ir rimto pasiruošimo. Yra didelis skirtumas, ar tuo metu bus vykdomas faktų konstatavimas, ar tai bus ir posūkis bendruomenės tolimesnio gyvavimo raidoje. Rugpjūčio 29 — rugsėjo 1 dienomis Toronte ruošiamas PLB Seimas yra reikšmingas tolimesniam išeivijos įsirišimui į aktyvesnį lietuviškųjų problemų iškėlimą niūrioje šio dešimtmečio padangėje.

Perspektyvų esama gerų. Turima šviežesnio kraujo, veikla ir ateities planai nesaistomi 1922 metų konstitucija, Lietuvos laisvės vizijoje neapsunkinta valdymo ir valdžios formų nustatymo pretenzijomis. Lieka laisvos rankos veiklai, pritaikyti šių dienų aplinkybėmis ir visuomenės statomiems reikalavimams.

PLB vaidmuo Lietuvos laisvinimo darbe turi gerų perspektyvų. Tų perspektyvų nereiktų apkrėsti mums įprastomis politikavimo bacilomis. Nereiktų tų perspektyvų siaurinti pretenzijumui. O plėsti kuo plačiausiu pasitikėjimu. Tik tada užsiangažavimas Lietuvos laisvinimo darbui turės prasmę ir — gal geresnį pasiekimą. (J. Č.)

TIKRO LIETUVIO BALSAS

Istorikas J. Jakštas, rašydamas apie Amerikos lietuvių istoriografiją ir jos artimiausius uždavinius 1963 m. Aidų 5 nr. pageidauja, kad būtų parašytos žymių organizacijų, kaip ALRKF, Vyčių, Kunigų Vienybės, Sandaros ir kt. monografijos.

-- "Kiek girdėti, kai kurios jų esančios parašytos ar rašomos, itin lauktinga Amerikos lietuvių katalikų istorija, kuri, kaip iš spaudos gavome patirti, jau rengiama. Manding veikalas tikslas, jei jo pavadinimas įtin-kamai nusako, nevykusiai parinktas. O tai todėl, kad išskyrimas lietuvių katalikų iš čionykščios lietuvių masės sunkiai įvykdomas. Juk iš formos pusės žvelgiant, -- beveik visi lietuviai yra katalikai. O kas tikras katalikas, tėsprendžia Dievulis. Jei mecenatas pageidautų pageidauja katalikiškos Amerikos lietuvių istorijos, tai kur kas tiksčiau būtų rašyti Amerikos lietuvių katalikų bažnyčios istoriją".

J. Jakšto žodis toks nuoširdžiai lietuviškas, visa savo dvasia patriotinis. Jis neskirsto lietuvių į tikrus katalikus ir netikrus. Kai tuo tarpu paskirose lietuvių vietovėse tikrais katalikais laikomi tik tie, kurie priklauso ateitininkijai ar krikščionių demokratų partijai. Visi kiti yra "trefni" katalikai, neatsižvelgiant į tai, kad lanko bažnyčią ir atlieka visas pareigas, priklausančias tikinčiam žmogui — katalikui.

Jei visi katalikai laikytųsi krikščioniškosios, o ne politiškosios katalikiškos koncepcijos, mes neturėtume tiek nesupratimų nei kultūrinėje nei politinėje veikloje.

Kristus neskirstė nei savo mokinių nei žmonijos taip, kaip dabar mūsų katalikai — partiečiai skirsto kitokių politinių pažiūrų žmones. Reikia džiaugtis, kad yra lietuvių katalikų, kuriems lietuvis yra brangus, jei jis eina lietuvišku keliu, o jo nuopelnus katalikų bei palieka spręsti Dievui.

(am)

KALĖJIMAI, KALĖJIMAI

Bostone leidžiamas šv. Petro parapijos biuletenis, š.m. gegužės mėn. 19 d. Nr. 20 įsidedo tokią žinutę: "...gegužės mėn 8 d. labai iškilmingai palaidojome A.A. Dr. Juozą Leimoną," ir toliau rašoma: "Yra buvęs tautininkų valdžios suarėš-

LIETUVOS OKUPANTO TIKSLAI BENDRADARBIAVIMO SIEKIANT (2)

Dr. Vaclovo Paprocko paskaita, skaityta ALT Sąjungos seime

Sąmoningai plačiau paliečiau mūsų santykių su okupantu raidą, nes tik prieinan prie šio klausimo sprendimo iš istorinės perspektyvos, jis bus aiškesnis ir arčiau laikysimės realios padėties. Kitaip būtų nesuprantama ateities istorikui, kodėl lietuviai, pasitraukę iš savo krašto ir atitrūkę nuo tautos kamieno, suvažiavimuose svarstė ir nagrinėjo tokius savaime suprantamus klausimus: ar verta kultūriniai bendradarbiauti su tėvyne ir ko gero dargi rašo neigiamas rezoliucijas.

Faktinai laisvo, nesuvaržyto ryšių palaikymo su gimtine ne mes, bet jie -- paveręjai -- nenori. Ne mes, o jie trukdo ir nesudaro palankių laisvam kontaktui sąlygų. Vardan tiesos verta pabrėžti, kad ne jie, bet mes pirmieji, išsiilgę savo pavergtų tautiečių veržėmės juos kontaktuoti (prof. J. Matuliu, Dr. Z. Januškevičiui lankantis), bet šitinką, kad jie mūsų vengia, elgiasi arogantiškai, kaip indoktrinuoti komunistai, pradėjęs jais mažiau domėtis. Tik po to iš Maskvos buvo duotas įsakymas -- įeiti į sąlytį su išeivija, nevangi kontaktų ir išnaudoti padėtį sovietų propagandos ir agitacijos tikslams.

Norint susidaryti apie siūlomą bendradarbiavimą aiškesnę nuomonę, tenka panagrinėti ir atsakyti į šiuos esminius klausimus:

1. Kas mums tą bendradarbiavimą siūlo ir perša,
2. Kokiomis sąlygomis,
3. Kokia žala būtų iš to išeivijai ir pavergtam kraštui, ir
4. Ką tikisi iš to laimėti okupantas.

Kiekvienas bent kiek susipažinęs su raudonosios diktatūros santvarka, žino, kad neribota valdžia Sovietų Sąjungoje priklauso Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjungos Komunistų Partijos Centro Komitetui. Ne kur kitur, bet Maskvoje klastingi "kultūrinio bendradarbiavimo" planai yra paruošti. Jie taikomi bendrumas tu visų pavergtų kraštų išeiviams ir viener daugiau, kitur mažiau derinami sąlygoms ir aplinkybėms. Lietuvių kamienas (kaip kad mėgsta akcentuoti Laisvės, Vienybės arba Tėvynės Balsas) čia neturi nieko bendro. Netgi J. Paleckis arba A. Sniečkus neturi galios panašų bendradarbiavimą savarankiškai sūdyti ir tuo labiau bandyti įgyvendinti. Padėties viešpačiai, kaip tik, taip ir čia, yra rusai — komunistai.

Ar ne keistai atrodo, kad lietuvių priešais staiga pasigedo mūsų -- politinių emigrantų, sielojasi jų likimu ir įžūliai veržiasi mums "padėti"? Nuo kurio laiko, kada ir kur komunistų partija parodė gryną, nesuteptą žemais tikslais humaniškumą? Jau vienas faktas pasako, su koku suktu ir klaidingu priešu mes nuolat susiduriame ir jis mūsų nepaliedžia iš savo akių.

Sekant spaudą, nesunku įsitikinti, kad bendradarbiavimą propaguoja ne tautos kamienas, bet Maskvos patikėtiniai, ištikimi partijai žmonės. Pavergti tauta tyli, nerodo jokios akcijos ir savo laiškuose netikėtai neragina mus įsijungti į šį kenksmingą darbą, bet net perspėja ir prašo nedalyvauti šioje avantiūroje. Dėl suprantamų priežasčių jų laišky-

tuotas už veikimą ir kalėjime sėdėjęs. Taip pat ir komunistų kalėjime kankintas" ir t.t.

Manęs nusteina, kad politikieriai — bei visuomenininkai įklūva valdžios nemalonėn. Krikšč. demokratams valdant, už nepalankų straipsnį, pirmasis Lietuvos Resp. Prezidentas Antanas Smetona buvo pasodintas į kalėjimą. Veltui Tumas Vaižgantas dėjo pastangas išlaisvinti. Jo net nepriėmė prez. Stulginskis. Ir tik teatre, laike vaidinimo, Tumui Vaižgantui pavyko kreipiantis į Stulginskį buv. prezidentą išlaisvinti iš kalėjimo. Mane stebina, kad to parapijos biuletenio redaktorius kun. Jonas Klimas deda tokią žinutę parapijos biuletenyje. (I.V.)

mes negalime skelbti, bet yra daug neiginčytinių atvejų, kada už nekaltą kultūrinį bendradarbiavimą, nieko bendro neturintį su politika (pav. gimnazijos istorijos aprašymą, arba siuntimą senų nuotraukų) žmonės yra patekę į slaptosios policijos nemalonę ir buvo priversti susirašinėjamą nutraukti. Verta pažymėti, kad anojė pusėje geležinės uždangos režimo kontroliuojama ir platinama spauda visiškai nekalba apie kultūrinį bendradarbiavimą ir neragina vietos gyventojų prie to prisidėti.

Ne tiesą sako kompartijos atstovai, kad jie nori su mumis bendradarbiauti, kaip lygus su lygiu. Veldmainauja per akis sakdami, kad jie mums nori gero, padėti. Nelaiko jie mus nei politiniais emigrantais, nei idėjiniais kovotojais, nei susipratusiiais žmonėmis, nei, pagaliau draugais. Kas mes jiems esame tik paklausykite: "karo nusikaltėliai, fašistinis brudas, tautos atmatos, žmogžudžiai, karo kurstytojai, reakcionieriai..." Didesniam paryškinimui duodau ištrauką iš Laisvės (gruodžio 23, 1947): "Už Tarybų Lietuvos rubėžių įvairiose šalyse prisiglaudę buvusieji Lietuvos liaudies skriaudėjai, smetonininkai ir nacių kolaborantai išsiųsę dirba, kad pakenkus laisvosios Lietuvos pasirinktai progresyviai santvarkai ir jos vyriausybei".

Natūralu, kad norint su kuo nors bendradarbiauti susitariama dėl sąlygų. Šiame atsitikime sąlygas diktuoja viena pusė -- okupantas. Ar mes su tuo tikslime ar nesutiksime, jis vis tiek savo planą vykdys ir bandys ieškoti paklydusių avelių.

Skambiais ir suktais žodžiais mums siūloma "kultūriniai bendradarbiauti su kraštu". Tačiau kraštas -- sąvoka plati ir bendrinė ir lieka neaiškiu, su kuo mes raginami (ir ar iš viso raginami) bendradarbiauti: su giminačiais, pažįstamais, paskirais tautiečiais, su mokslo įstaigomis, ar tik su partijos elitu.

Komunistų išleistame "Dabartinės Lietuvių Kalbos Žodyne" žodis kultūra apibūdinamas, kaip: "Visa, kas sukurta žmogaus dvasinių galių". Susidaro įspūdis, kad tartum yra galimybė siųsti į okupuotąją Lietuvą išeivijoje sukurtas dvasines vertybes, kaip antai: lietuviškas knygas, žurnalus, filmus, nuotraukas, karikatūras, paveikslus ir t.t. ir t.t. Deja, tap nėra.

Prieš akis turiu Sovietų Sąjungos muitinės taisykles turistams ir prašau atkreipti dėmesį, kas draudžiama į tą žemišką rojus kraštą įvežti: "spausdinius, klišes, negatyvus, filmus, nuotraukas, manuskriptus, piešinius ir panašius dalykus, kurie gali būti politiniai arba ekonominiai kenksmingi Sovietų Sąjungai."

Tokioms kietos cenzūros sąlygoms esant, laisvas ir nuoširdus bendradarbiavimas atpuola. Pritardami ir ragindami išeiviją bendradarbiauti, mes tik skatiname okupantą dar įžūliau skleistis visokias nesamones mūsų tarpe, sudarydami jam palankesnę aplinką, patys iš to nieko nelaimėdami.

Vakarų civilizacijos mastu bendradarbiauti su primityviu rusišku čebatu, kuris nepripažįsta nei žodžio, nei judėjimo, nei spaudos, nei sąžinės laisvės, jeigu ir būtų noro, tai nėra jokių nei sąlygų, nei galimybių.

KOKIA ŽALA IŠ BENDRADARBIAVIMO BŪTŲ IŠEIVIJAI IR PAVERTAM KRAŠTUI.

Žala būtų vispusiška. Visų pirma, mes pakenktume dabartiniam krašto tarptautiniam statusui, sumažintume pavergtos tautos atsparumą, o be to pakenktume patys sau ir ypatingai prisidėtume prie dvasinio žalojimo jauniosios, nepažiniosios komunizmo kartos. Mes patys ir mūsų jaunimas būtų dar intensyviau įtaigojamas komunistine propaganda.

Kai kas pareiškia mintį, kad nėra nieko blogo, jeigu kas nori pažiūrėti iš okupuotos Lietuvos

atvežtų filmų, girdi "tegu eina žiūrėti, nes... kartais juose galėsime pastebėti ir tai, ko režisieriai nenorėjo parodyti".

Deja, į šį reikalą aš žiūriu kitaip ir nenorėčiau su tuo susitikti dviem sumetimais:

1. Iš studentavimo laikų prisimenu profesoriaus Vlado Dubo žodžius: "Neskaitykite gerų knygų -- skaitykite pačias geriausias".

Mūsų visų laikas labai ribotas. Norint neatsilikti nuo gyvenimo ir eiti kartu su juo, nėra sąlygų ir reikalo nagrinėti komunistinę makulatūrą ar lankyti jų rodomus krutamus paveikslus ir tarp eilučių ieškoti tikrovės.

2. Beieškant šviesos galima nejučiomis atsidurti patamsyje. Nuolatinis kartojimas ir įžulimelu, okupantas mums gali praplauti smegenis greičiau, negu mes patys pajusime. Reikia būti labai akylui, nepaprastai aukštos erudicijos ir gerų žinovų, kad galėtum atskirti materialistinė dialektika persunktą tiesą nuo melo.

Net gi valgantieji iš to duoną nevisuomet sugeba išsifruoti komunistinį melą, o ką bekalbėti apie mus, mirtinguosius. Toliau ieškoti pavyzdžių nereikia. Paimkime kad ir tokį atsitikimą:

Prieš keletą metų ELTA išsiuntinėjo žinutę, kad girdi, Kauno klinikoje lovų skaičius dabar padidintas nuo 800 iki 1,200. Vienas dienraštis įdėjo jį be komentarų. Eiliniam skaitytojui tas gali sudaryti pažangos įspūdį, o gydytojui -- regeso, nes jeigu lovų skaičius dauginamas nepadidinus pastatų, tai tas daroma ligonio nepatogumo sąskaiton -- nukenčia jis ir medicinos personalo darbas.

Štai antras pavyzdys: Karts nuo karto laisvoje spaudoje skaitome žinutę, kad už tiek ir tiek metų pavergtėje Lietuvoje numatoma tas ir tas įgyvendinti. Tik kuosi, kad sutiksime su manimi, jog tokios informacijos nieko neduoda -- tik klaidina skaitytoją ir patarnauja okupantui.

Imkime dar vieną, sakyčiau sukesnį, atvejį: New York Times (sausio 26, 1961) atspausdino pranešimą, jog: "Nežinūti į tai, kad blogas oras 1960 metais pakenkė agrikultūrai, tačiau, remiantis oficialiais produkcijos daviniais, Sovietų Sąjungoje antri metai iš eilės pagaminta pie- no daugiau negu JAV ir daugiau sviesto per capita, negu amerikiečiai sunaudoja". Tik atydus skaitytojas suvoks, kad čia patiekiami skirtingos rūšies daviniai -- ką amerikietis suvalgo lyginama su tuo, ką vergas pagamina, ir sąmoningai nuslepia, nepasakoma, kiek gi pats sovietų gyventojas sunaudoja to sviesto ir kiek jo išvežama į užsienį svetimai valiutai verbuoti. Mano giliu įsitikinimu užuot patiems vaikščioti į propagandi-

nes filmas arba skaityti sovietų policijos komunikatus ir kvėpuoti kompartijos leidžiamais garais būtų daug išimtingiau sudaryti žinių sekimo ir analizavimo centrą, ir praleidus informacijas pro tikrovės prizmę, pateikti skaitančiai visuomenei. Deja, iki šiol jo neturime, o Vlikas vienoje iš paskutiniųjų savo darbų apžvalgoje paskelbė, esą: "Darome žygių sudaryti prie VLIK Vykdomosios Tarybos dokumentacijos ir tyrinėjimų centrą. Jeigu tai pavyktų, būtų daug atsiekta ir patobulinta".

Negaliu prie geriausių norų pritarti ir teigimui, esą: "nėra reikalo labai daug rašyti ir smerkti tuos, kurie perša vadinamą kultūrinį bendradarbiavimą su kraštu". Kiekvienas įsėdęs į raudonosios gurguolės vežimą turi būti ne tik pasmerkimas, bet ir išbrauktas iš kovojančios už nepriklausomą Lietuvą išeivijos tarpo. Juos toleruoti, reiškia patiems sau kenkti.

KĄ MASKVOS VALDOVAI TIKISI LAIMĖTI, SIŪLYDAMI MUMS SU JAIS BENDRADARBIAUTI.

Atsakymas labai trumpas: mus sužlugdyti. Jie veržiasi bendradarbiauti tik tai su tautiniais susipratusia, su jais kovojančia visuomenės dalimi ir nesisieloja tais, kurie nutautėjo arba baigia nutautėti. Kadangi kompartija vadovaujasi principu, jog tikslas pateisina priemones, tai jie tik kaitalioja priemones tam, kad atsiekti galutiną tikslą -- fiziniai ar dvasiniai nušluoti lietuviškai susipratusių visuomenę nuo žemės paviršiaus. Jie bet kuria kaina siekia palaužti mūsų atsparumą nesiskaitydami nei su žodžiais, nei su veiksmiais.

Tai yra tiesioginis ir vienintelis tikslas.

Netiesioginis gi tikslas -- kolonizuoti Lietuvą. Rusų kompartija jau dabar zonduoja dirvą mūsų krašte graždankai įvesti, ruošiasi Lietuvos teritorijos ribas panaikinti, aukštose mokyklose jau įvesta rusų kalba lygiagrečiai lietuvių kalbai.

Ir jeigu iki šiol jie daro paslapčiom ir iš lėto, tai tik todėl, kad nujaučia, jog išeivija budi, juos seka ir atkakliai kovoja su bet kuriais mūsų pavergtos tautos skriaudikais. Tik sunaikinę išeiviją jie turės laisvas rankas pagreitinti būdu rusinti Lietuvą, ir priartinti ją prie jau kolonizuotų, išniekintų ir surusintų kraštų, kaip Ukraina arba Baltgudija.

Tvirtai tikiu, kad Maskvos sastrapams ir šį kartą nepavyks sužaloti susipratusių išeivijos dvasinį atsparumą. Raudonoji Klara savo nuožmaus tikslo neatsieks. Paruoštą mums karstą ji išsineš tuščią ir neišpuostą laurų vainikais.

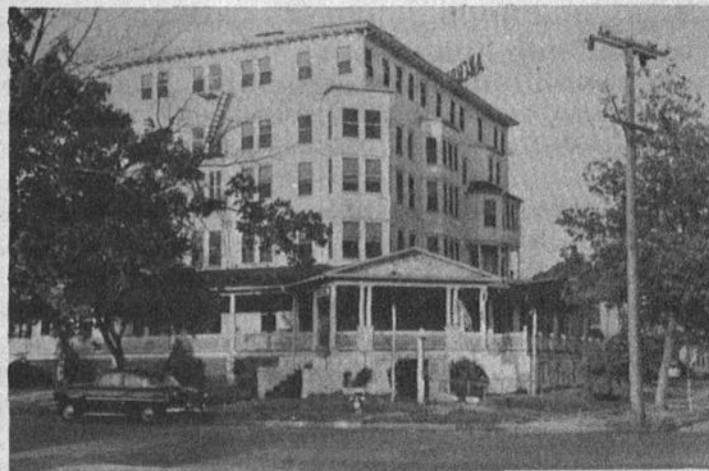
DIRVOJE GALITE ĮSIGYTI AR UŽSISAKYTI

Br. Railos: Tamsiausia prieš Aušrą — \$5.00.

Br. Railos: Iš Paskendusio Pasaulio — \$5.00.

Rap. Skipitis — Neprikli. Lietuvą Statant — \$5.00.

HOTEL NIDA CORP.

SEVENTH & PARK AVENUES ASBURY PARK, N. J.
Prospect 4-7788

Įvairiais metų laikotarpiais malonu visad atsilankyti gražiąjame Asbury Parke prie Atlanto ir pailsėti apskritus metus veikiančiame viešbutyje "Nida" 7-tos ir Park Ave. kampe. Tel. PR 4-7788. Švarūs kambariai, pigūs ir skanus maistas.

Prie viešbučio veikia restoranas ir baras. Viešbučio salė išnuomojama įvairiems pobūviams. Patogus susisiektas traukiniu ir autobusu.

Savininkai P. C. Mačiuliai.

SVARSTYMAI IR NUOMONĖS

Laisvinimo klausimais (9)

Išsiaiškinkime

VII. — "VLIKAS siekia valdžios"...

VLIKo žmonės įtarinėja, kad jie siekia valdžios Lietuvoje, "dalimasis ministerių portfeliais"...

1) Pirmiausia, VLIKas niekad nebuvo pasiskelbęs Lietuvos egziline vyriausybe. Ir šandien jis toksai nėra. Todėl vargu kam iš VLIKo žmonių rūpi tie "ministerių portfeliai".

2) Antra, jei kas iš kompetentingų (ir aukštesnės valst. valdžios pareigoms atitinkančių) VLIKo veikėjų, Lietuvai laisvę atgavus, tas pareigas ir pasiimtų, tai tuo būtų galima tik džiaugtis. Valst. tarnyba — tai darbas, kartais net labai atsakingas ir sunkus, o ne koks nepagrįsto pralobimo šaltinis.

3) Jei VLIKo veikėjai šandien gilinasi į mūsų valstybės atstatymo problemas, tai, žinoma, ne dėl kokių savanaudiškų motyvų. Pageidautina, kad visų profesijų lietuviai, nežiūrint kur jie šandien bedirbtų, turėtų Lietuvos valstybei atstatymo viziją. Antraip mūsų mintys atbunka, mes patys daromės nekūrybingi ir viskam abejingi.

VIII. — "Vlikas mūsų nenori"...

Kartais VLIKE nesančių grupių žmonės priekaištauja VLIKui, kad jis jų grupių nenorį įsileisti. Jie sako: "VLIKas mūsų nenori, tai ir mums jo nereikia".

1) VLIKas nėra tik vienu jame esančių grupių, o visų mūsų grupių, netgi ir veikiančių už jo ribų. Jis gi yra tautos atstovybė, į kurią gali ateiti visos jame nesančios grupės savo vienašaliu (VLIKo grupių priėmimo nereikalingu) valios

pareiškimu. Jei kitaip būtų, vadinas, jei VLIKas turėtų neribotą galią VLIKE nesančias grupes įsileisti ar neįsileisti, tai jis negalėtų laikyti save tautos atstovybe, kuri, pagal savo teisinę prigimtį, turi būti visoms grupėms prieinama.

2) Todėl visos VLIKE nesančios grupės laisvos ateiti į VLIKą, kaip į savo tautos atstovybę, kaip į savo namus. Jei VLIKas tokį jų atėjimą varžytų ar trukdytų, jis elgtųsi nesuderinamai su savo paskirtimi ir savo teisine prigimtimi. Dėl to VLIKE nesančios grupės turėtų protestuoti, o ne numoti ranka ir pasakyti: "jei taip, tai VLIKo mums nereikia".

IX. — "VLIKE esą tik dalis mūsų grupių"

Sakoma, kad VLIKas esąs silpnas, nes jame dalyvauja tik dalis mūsų grupių.

1) Žinoma, būtų daug gražiau, kad jame dalyvautų visos mūsų grupės. Tuo būtų plačioms visuomenės masėms parodytas mūsų solidarumas kovoje dėl Lietuvos laisvės.

2) Jei betgi kurios grupės į VLIKą ateiti nenori, tai jų reikalas. Jų betgi, pasilikimas už VLIKo ribų, VLIKo teisinės galios nesusilpnina, kaip nesusilpnina valstybės parlamento tai, kad tam tikra dalis grupių į jį neįeina. Svarbu tik tai, kad visoms grupėms būtų atviros durys į VLIKą be jokių kliūčių ateiti.

X. — "VLIKas neišpildo mūsų reikalavimų"...

Kai kurios grupės stato VLIKui neįmanomus išpildyti reikalavimus, kaip sąlygą joms ateiti į VLIKą.

Petras Stravinskas

2) LAS sutinka ateiti į VLIKą irgi tik su sąlyga, būtent, kad VLIKas atkaltintų LNP, kurią jis kada buvęs apkaltinęs kažkokiais ten nusikaltimais...

Tai reikalavimas, panašus LFB reikalavimui. Dėl jo galima pasakyti tą patį, kas pasakyta dėl LFB.

XI. — "VLIKą sutvarkysias PLB Seimas"...

Kai kas mano, kad VLIKo klausimą galėsias sutvarkyti PLB Seimas.

Bet LB yra visai kitos teisinės prigimties organizacija, ir ji negali teisiškai išgalėti VLIKą kaip nors "patvarkyti". Tam ji nėra kompetentinga.

Baigiamoji pastaba

Tuo aš ir baigiu savo savarankius dėsčius laisvinimo klausimais.

Mane savo kritinėmis pastabomis vis "palydinčiam" kol. V. Rasteniui atsakysiu vėliau, baigus jam savo dėsčius.

(Pabaiga)

Genė Antanaitytė amerikiečių muzikinėje dramoje

Solistė Genė Antanaitytė, 1961 m. Miss Lithuania, išskirtinai puikiai reprezentavo save ir lietuvių amerikiečių parengimuose, televizijoje, koncertuose bei koncertų išvykose. Ji buvo pastebėta amerikiečių raizikų ir pakviesta ilgą metų eilę pastoviai veikiančios "The Edmund Players" muzikinės grupės nuolatine nare. Jos debiutui — Pulitzer premijuotoj muzikinėje Gershwin dramoje "Of Then I Sing!" paskirta pagrindinė prezidento atstumtosios gražuolės Dianos Devereaux rolė. Šis veiklas buvo statomas š. m. gegužės mėn. pabaigoje Chicago St. Edmund Auditorijoje net penkis kartus. Drama susideda iš dviejų veiksmų ir 13 paeilės, gyvai besikaitaliojančiomis nuotaikomis ir komiškomis, įdomiomis situacijomis. Siužetas aktualus — vaizduojantis Baltųjų Rūmų gyvenimą, politiką, intrigas — taigi, grynai amerikoniškas. Tad neuostabu, kad visus vaidinimus publika gausiai lankė, o ir Chicago didžiuliuose dienraščiuose tas muzikinis įvykis buvo atžymėtas su repetitijos foto, kurioje buvo ir Genė Antanaitytė.

Minėtam veikale greta operetinio humoro yra daug gražaus dainavimo, ypač Dianos Devereaux rolėje, kurią Genė Antanaitytė kūrė ir dainavo pasigėrėtinai. Tai liudyja, kad mūsų "Miss Lithuania" neužmigo ant savo metu pasiektų laurų, bet suprasedama sunkų ir žavingą dainos menininkės kelią, sparčiai pažengė ir žengia pirmyn. Ji yra baigusi Chicago Konservatorijos dainavimo klasę ir šiuo metu siekia dainavimo magistrės laipsnio. Supras-

Sol. Genovaitė Antanaitytė

dama, kad dainos menininkėi veikalinga gražios manieros, ji lankė ir baigė modeliavimo kursus. Dainavime sugeba vartoti net keletą kalbų ir greta gausaus meno dainų repertuaro, turi paruošusi ir keletos operų pagrindinių vaidmenų.

Turėdama gražiai valdomą stiprų lyriniai dramatinį sopraną ir būdama gyvenime mūsų parinktoji gražuolė, ji spontaniškai buvo iškilė savo, kaip gražuolės, rolėje, o balsine medžiaga net per stipri savo rolei, ryškiai išsiskirdama iš kitų amerikiečių moterų artistų, kurios dainavo žymiai silpnesniais balseliais. Gal jausdama savo pranašumą, Genė ir vaidybinio atžvilgiu buvo kūrybinga, natūrali, tarsi scena būtų jos tikrasis gyvenimas.

Amerikiečiai neslėpė savo susižavėjimo jausmų, papildami mūsų primadoną gražiausiais sveikinimais ir linkėjimais. Iš ją sveikinusius amerikiečių muzikos vadovų ji gavo porą rimtų pasiūlymų pasirodyti Chicago ir New Yorko televizijų programose ir dalyvauti varžybose, kur parenkami solistai Europos operai. Linkėtina ir lietuviškų parengimų iniciatoriams susidomėti šia jaunute mūsų kylančia dainos žvaigžde ir parodyti ją mūsų parengimuose platesnei visuomenei. To ji verta jau dabar esantį savo meno pakopoj. Tolimesnę ateitį — siekiančią dainos meno viršūnių — nulėms jos nepailstamas darbas ir veržlumas, ką, be abejo, talentingoji solistė žino ir siekia.

Izabelė Motekaitienė

BETTER LAWNS AND GARDENS CO.,

V. Apaniaus vadovaujama, atlieka sodininkystes patarimus ir patarimus. Be to galite nusipirkti pievoms trąšų, chemikalų, sėklų ir įvairių augalų. Prie progos užsukit ar nuskambinkit

12518 Lake Shore Blvd.
Cleveland 8, Ohio.
Tel. PO 1-5614.

Rytų Europos kilmės amerikiečių, pavergtųjų tautų draugų organizacijos lietuvių grupė: Barčauskas, Ošlapis, Kižytė ir prel. Balčūnas, Trūksta S. Gudo.

Vyt. Maželio nuotrauka

Jaunatviškasis Vincas Ramonas T. Žiburių kritikos prizmėje

J. Gliuda apie Vilties išleistą Vinco Ramono novelių rinkinį "Dailininkas Rauba".

Gegužės 30 d. Tėviškės Žiburiose J. Gliuda recenzuoja Vinco Ramono novelių rinkinį "Dailininkas Rauba". Recenzijos autorius grįžta į tuos laikus, kurie liečiami ir aprašomi novelėse, į tą kūrybos laikotarpį, kuriame Lietuvos rašytojai turėjo rasti kontrastinių žmonių ir problemų savo kūrinių siužetui.

"1927-32 m. buvo, galima tarti,

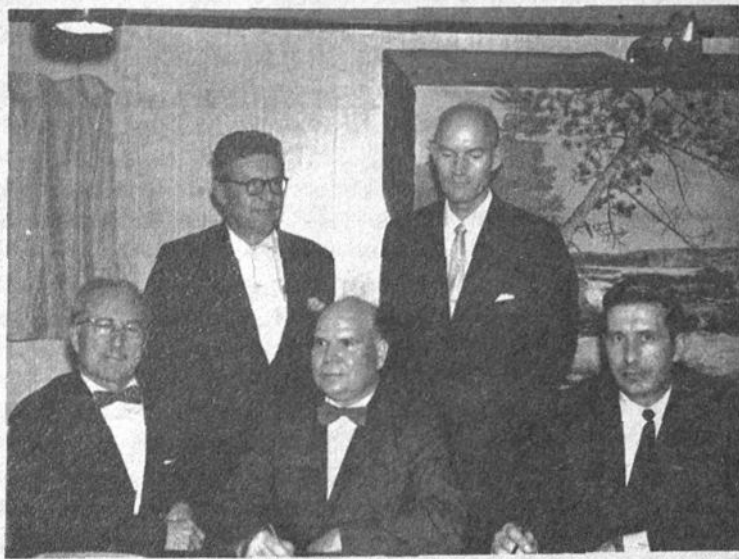
tam tikras dar pavadinimo negavęs mūsų literatūros laikotarpis, kai dar nebuvo atėjęs su savo sensacingais "altoriais" Putinas, kai dauguma jaunųjų literatų, ką tik palikusių kaimą, baigė ar bebailgią aukštąsias mokyklas, buvo jau apsipratę su savo valstybe, sava laisve ir sava kultūrine misija krašte.

Tai buvo labai jautrios "savi-kritikos" laikotarpis, kai po ką tik suskambėjusios "Keturių vėjų" nedidelės audros stiklinėje, pakilo priekabėsi naujosios lietuvių visuomenės analitikai, visi dar žaliūkai, ir tai buvo ta pirmoji "jaunų ir piktų vyrų" generacija."

Dail. Rauba, pasirodęs savo antrąja laida, yra autoriaus sentimentu padarinys savo pradinė kūrybai, be pretenzijų į jo dabartinio pajėgumo palyginimus. Skaitant noveles, tenka sugrįžti į tuos laikus, kada:

"jaunasis literatas tada drąsiai ėmėsi visuomenės smerkėjo rolės, ydų demaskuotojo pozėje... kurie dabar mus stebina savo hiperboliškais vaizdais."

"Dailininkas Rauba" buvo tam tikra prasme reakcija į tuometinį gyvenimą, tiesa, jaunatviška, smerkianti, hiperboliška, persūdita ir vis dėlto įdomi skaityti, nes knygoje skaitytojas matė gyvenimą, kuris buvo čia pat, tiesiog už lango. Dabar ta knyga jau dėsto "lietuviškos buržuazijos" blogybės laiko perspektyvoje. Ji įdomi mums ne daugiau, kaip kiekvienas į praeitį bėkryptas veiklas, teikias daugiau ar

Pabaltijo amerikiečių komitetas Chicagoje ir pabaltiečių advokatų ir teisininkų lyga buvo suruošę Pabaltijo okupacijos minėjimą ir protesto susirinkimą. Nuotraukoje abiejų organizacijų prezidiumas. Sėdi iš kairės: adv. C.P.Kal (Kazlauskas), Valdi Landman ir Kęstutis Butkus. Stovi: Pranas Šulas ir Algirdas Aglinskis.

Dr. Leonas ir Irena Kriaučiūnai birželio 9 d. sukvietė Chicago neolitanus su šeimomis į savo rezidenciją Palos Park pabendrauti gamtos vėsumoje. Nuotraukoje svečiai su šeiminingais.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

• L. Valiukas, rezoliucijoms remti komiteto pirmininkas, grįždamas iš Washingtono į Los Angeles, buvo sustojęs Clevelande ir Čiurlionio Ansamblio namuose birželio 14 d. padarė pranešimą apie to komiteto veiklą, jo tikslus ir keliones į Washingtoną rezultatus.

Virš 30 rezoliucijų įnešimas į Kongresą reiškia, kad tiek Kongreso atstovų buvo iki šiol kontaktuoti ir tiek jų parodė susidomėjimo Lietuvos reikalu. Aišku, kad yra ir bus daugiau Kongreso ir Senato atstovų, kuriems šis klausimas netiki svetimas ir kurie remia Lietuvos bylos iškėlimo eigą.

Tas kelias nėra lengvas ir reikalingas kantrybės.

Rezoliucijoms remti komitetas nepretenduoja būti kitu veiksmu, šalia jau turimų. Dirbamas darbas nėra konkurencinis, kadangi joks kitas mūsų veiksmas to darbo nesiėmė. Į šį darbą yra įtraukti amerikiečiai ir kitų tautų atstovai. Tai darbas, kuriuo iškeliama Sov. Sąjungos vykdomo genocido ir kolonijalizmo nusikaltimai, ryškiausiai įrodomi Baltijos valstybių aneksija.

Po L. Valiuko pranešimo išsiaiškinta daugeliu klausimų, susietų su vykdomojo komiteto darbu, jo santykiais su kitais mūsų veiksniais, atmosfera Kongrese ir Valst. departamente ir kt.

Besidomintiems to komiteto darbu L. Valiuko viešnagė buvo naudinga ir atskleidė ne mažai šviesos.

Ta proga buvo sudarytas prezidiumas iš 3 inžinierių: V. Cyvo, V. Kamanto ir A. Nasvyčio, kuris palaikys ryšį su centriniu komitetu Los Angeles ir stengsis įtraukti daugiau veikėjų į rezoliucijoms remti komiteto darbą.

• **Lietuvių Studentų Sąjungos Clevelando Skyrius** birželio mėn. 21, 22 ir 23 dienomis ruošia studijų dienas. Čia skelbiame tu studijų dienų programą:

Birželio 21 d., 8 val. vakare: Dalyvių registracija ir susipažinimo vakaras Čiurlionio Namuose, 10908 Magnolia Dr.

Birželio 22 d. Registracija, diskusijos ir simpoziumas, Western Reserve University Student Union patalpose, 1111 Euclid Ave.

Birželio 22 d., 8 val. vakare Finis Semestri vakaras — Ripa Hall — 2175 Cornel.

Birželio 23 d. Simpoziumas ir uždarymas, Western Reserve University Student Union patalpose, 1111 Euclid Ave.

Mažosios šokių šventės šokėjai programos metu.

J. Garlos nuotrauka

DEMESIO VERTI MŪSŲ LENGVATLETŲ PASIRODYMAI AMERIKIEČIŲ VARZYBOSE

Lengvosios atletikos sezonas jau yra pačiame įsibėgėjime. Keletas LSK žaibo lengvatletų priklauso mokyklų komandoms ir nuolat dalyvauja varzybose reprezentuodami savo mokyklas. Kaikurie iš jų yra pasiekę ypatingų laimėjimų. Paminėsime keletą.

D. Čiurlionytė — katalikiškų mokyklų meistrė

Gegužės 4 d. Clevelande įvykusiose Clevelando dioclezijos katalikiškų gimnazijų mergaičių 1963 m. lengvosios atletikos pirmenybėse, LSK žaibo narė Dalia Čiurlionytė, atstovaudama Lourdes Academy gimnaziją, laimėjo pirmas vietas 75 yd. (9.6 sek.) ir 100 yd. (12.6 sek.) bėgimuose ir antra vietą šuolyje į aukštį (4'6"), ir buvo pripažinta iškilčiausia varžybų dalyve. Apie jos pasiekimus buvo paminėta Clevelando didžiojoje spandoje.

Jokūbaitytės A. A. U. varzybose

Gegužės 11 d. Clevelande įvykusiose Lake Erie A.A.

MAIRONIO JAUNOJI LIETUVA,

knyga be kurios negali apsieiti nei vienas jaunuolis, moksleivis.

Ribotas tos knygos skaičius gautas Dirvoje. Užsisakykite paštu.

Knygos kaina — kietais viršeliais 2 dol., minkštais — 1,50 dol.

pirmavimą. D. Č. taipogi dalyvavo rutulio stūmimo, laimėdama 6 vietą (26'11½").

A. Karaliūtė pasirodė padariusi pažangą sprintuose ir 50 yd. bėgime, labai stiprioje konkurencijoje laimėjo 4 vietą, prabėgusi per 6.3 sek. Nors A. K. buvo pripažinta tik 4 vieta, tačiau visų pirmų 4 bėgių laikas buvo tas pats. Ši pasekmė buvo naujas varžybų rekordas, kuris buvo pripažintas visoms 4 bėgikėms, jų tarpe ir A. Karaliūtei. A. K. dalyvavo ir 50 yd. kliūtiniam bėgime, laimėdama 4 vietą (8.5 sek.).

V. Mockutė laimėjo 3 vietą 50 yd. kliūtiniam bėgime (8.2 sek.). Šuolyje į tolį V. M. buvo 4-ji (15'4¾").

Šiose varzybose dalyvavo J. A. V-bių meistrė ir Pan-Amerikos žaidynių nugalėtoja E. Montgomery, pasiekdama šuolyje į aukštį 5'4¼" (1.64 m.) ir šuolyje į tolį 17'6¾".

Pirmenybėse dalyvavo geriausios distrikto lengvatletės, todėl mūsų siūlyti pasirodymas tokioje stiprioje konkurencijoje yra gerai vertintinas, tuo labiau, kad mūsų šios visos yra dar tik pirmi metai šioje klasėje (visos yra 10 klasėje). Malonu, kad lietuvaitės lengvatletės jau eilę metų gražiai pasirodo amerikiečių varzybose. (b)

• **Clevelando vasaros orkestras**, žengiąs į savo sidabrinę sukaktį, šios vasaros sezoną pradeda birželio 29 d., 8:30 val. vak., Public Auditorium salėje.

Orkestrui diriguoja Louis Lane. Sezono atidarymui pateikiama Naktis Vienoje, solo partijas pianinu grojant vienai iš žymiausių pianistų porai Vronsky ir Babiniui.

Šio koncerto dalis pajamų eis Clevelando Muzikos Instituto naudai. Babinas yra šio instituto direktorium, kur muzikos mokslų siekia ir eilė lietuvių.

PARENGIMŲ KALENDORIUS

BIRŽELIO 22 D. Lietuvių Studentų vakaras.

BIRŽELIO 22-23 D.D. Lietuvių Studentų Sąjungos studijų dienos.

BIRŽELIO 23 D. L.V.S. Ramovės gegužinė "Kariui" paremti Čiurlionio namuose.

BIRŽELIO 30 D. Clevelando Skautininkų Draugovės gegužinė — piknikas.

LIEPOS 14 D. Lietuviams budžiams remti valdyba ruošia gegužinę Visockių sodyboje, 14307 Superior Rd., Cleveland Hts.

LIEPOS 28 D. Nėrų sodyboje didžioji lietuvių gegužinė. Rengia LB Clevelando 1-os Apyl. Valdyba.

RUGSĖJO 7 D. LB Clevelando 1-os Apyl. dešimtmečio paminėjimas šv. Jurgio parap. slėje.

RUGSĖJO 8 D. 1863 m. sukilimo minėjimas. Rengia ALT

RUGSĖJO 14 D. Vaidilos teatro dešimtmečio sukaktis proga balius šv. Jurgio parapijos salėje.

RUGSĖJO 28 D. šv. Jurgio parapijos salėje, koncertas — rečitalis Genovaitės Vasiliauskienės, iš Australijos. Rengia ALTS 12 skyrius, Pradžią 7:30 val. vak.

SPALIO 12 D. Neringos skautų tūto tėvų komiteto rengiamas balius ir madų paroda šv. Jurgio parapijos salėje.

SPALIO 12 D. Naujosios parapijos salėje antrasis kultūrinės talkos koncertas, tos salės pianinui įgyti. Globoja Vyčių kuopa.

SPALIO 19 D. Lithuanian Village Bendrovės rengia balių.

LAPKRIČIO 3 D. madų paroda šv. Jurgio parapijos salėje.

ROCHESTERIO RAMIOJ KOLONIJOS NE VISKAS RAMU...

Jei ne visi kiti, tai patys rochesteriečiai galvoja, jog jie tokie garsūs savo visuomeninė veikla, tokie visur pirmieji, kad tik užtenka pasakyti — aš esu iš Rochesterio ir visi tuoj kepurės kelia... Taip galvojama čia, taip galvojama kitur ir vieni ir kiti turi iš dalies tiesą. Fondui pirmieji sukėlė virš 14,000 dol., Altui kasmet surenka 1000 dol., visokių ambicinių parengimų surengia irgi nemažai, jau 13 metų turi gerai veikiančią radijo valandėlę ir sugyvenimu taip pat negalėdavo per daug skustis — nereikdavo taip dažnai pirštais ir žodžiais badytis.

Bet kartais, žiūrėk, koks visuomenės veikėjas, ar Bendruomenės ar kitos organizacijos pareigūnas pameta lygsvarą ir tą ramų kolonijos gyvenimą suardys. Atsiranda kivirčiai ir vieni kitų apkaltinimas. Gal ir gerai tuos ramius gyventojus išjudinti panašiais kivirčiais, bet kad jie palieka nereikalingų nuosėdų — išskyrus ramybės drumstėjus, visiems yra aišku.

Visas triukšmas prasidėjo nuo nevykusio Motinos Dienos minėjimo. Bendruomenės valdžia, dėl jiems vieniems tik žinomų motyvų, sugalvojo pirmą kartą tą minėjimą praversti pasipelnymo ir pasiūkimo tikslais. Buvo pakviestas rimtas prelegentas, Tėv. Žiburį red. kun. Gaida iš Toronto ir taip pat geras orkestras. Ir kai neįprastą šeštadienio vakarą prasidėjo tas minėjimas, susirinko vos 50 asmenų. Dėl aiškių nuostolių ir įsivaizduojamo "boikoto" rengėjai pasipiktino ir sekmadienį per radijo valandėlę visus išbarė, o ypačiai jaunimą ir net pagrase, kad nerems jų kelionės į Tautinių šokių šventę. Po kiek laiko, ilgametis tautinių šokių vadovas ir didelis jaunimo ir skautų veikėjas, kaip ir reikėjo laukti, davė jiems tinkamą atsakymą.

Neapgalvoti iš Bendruomenės pusės apkaltinimai ir kai kurių veikėjų nesupratimas savo visuomeniškų pareigų bei metodų, kaip tą jaunimą pritraukti — po to viso triukšmo, gali privesti prie priešingų rezultatų. Išvadoje pasikartoja ta pati lietuviškos veiklos bėda ir yda — tie, kurie dirba ir auksa savo laiką bendram darbui yra išstumiami panašių triukšmadarių ir neapgalvotų jų veiksmų.

Po to viso triukšmo, turbūt to mažo kolonijoje užėjus dar didesnė tyla, o panašūs veikėjai ir toliau nesi-pras, kodėl ta visuomenė tokia rami ir tas jaunimas vis eina kitais keliais... (v. g.)

PARDUODAMAS APARTAMENTAS

4 penkių kambarių butai, netoli šv. Jurgio parapijos, mokyklų ir krautuvų.

Teirautis tel. WH 2-7405. (67-71)

PARDUODAMAS NAMAS

Prie šv. Juozapo parapijos 144 ir St. Clair — Galewood Dr. — 6 kamb. vienos šeimos, moderniskai įrengtas, išbaigtas trečias aukštas ir rūšio (recreation) kambarys, naujas gaso pečius ir vandens tankas.

Skambinti LI 1-6593

HRIBAR REALTY

arba

GL 1-2500

(67, 68, 69)

• **Parapijos klebono su-kaktis.** Šv. Jurgio parapijos klebonas kun. P. Valiukevičius, birželio 9 d., minėjo 25 m. kunigystės jubiliejų. Kun. Valiukevičius yra čia gimęs lietuvis, anksčiau buvęs tos parapijos vikaru, o vėliau, pasitraukus ilgamečiui kleb. kun. J. Bakšiniui iš pareigų, kun. Valiukevičius buvo paskirtas tos parapijos klebonu. Kun. Valiukevičius visą laiką rodė didelį palankumą lietuviškos reikalams, daug padėjo tremtiniais isikurti, suorganizuoti radijo valandėlę ir paskutiniu metu buvo sėkmingo L. Fondo vajeaus Komiteto pirmininkas. Jam pagerbti ir jo nuolonioms atžymėti — jubiliejus buvo iškilmingai paminėtas pamaldomis, o vakare parapijos salėje bendra vakariene, kurioje atsilankė arti 400 asmenų.

• **Ruošiamasi pavergtų tautų savaitei.** Šiemet pavergtų tautų savaitė Rochesterioje bus plačiai ir vaizdingai paminėta. Minėjimą ruošia Antibolševikinis Bloko Komitetas, kurį įveda ir lietuviai. Gauta naujai ir puošniai įrengta Midtown Plaza, pačiame miesto centre, kur vyks antibolševikinės parodos ir atskiru tautybių pasirodymais. Tikimasi patraukti didesnę amerikiečių visuomenės dėmesį, nes Midtown Plaza yra šiuo metu labiausiai lankoma vieta Rochesterioje.

USED CAR

1955 FORD, 4 door Mainline, standard transmission, 6 cylinder, best offer over \$100.00. EV 2-2910

HOUSE FOR SALE

BY OWNER, exceptional 3 bedroom ranch on ½ acre. Fully landscaped lot, large patio, finished recreation room, carpeting and drapes included. Near churches and schools. See this and save. By appointment only. Located in beautiful North Royalton. Price \$27,500. Call BE 7-6932.

North Olmsted, by owner, 4 bedrooms, 1½ baths, ranch, full basement, built in. Near churches and schools. 4 years old. Under \$20,000. Phone: 777-4096.

BUNGALOW, A-1 condition. Our Lady of Angeles Parish, 2 bedrooms & expansion, 1½ baths, screened porch, garage, lot 66x225, fenced yard, beautifully landscaped, reasonable. Open Saturday and Sunday 2-7 p. m. 15729 Munn Rd. Phone: 252-4563.

7 room single, full basement, furnice, will sell land contract, \$11,900. Close to schools and shopping center. Phone: 631-6061 1866 W. 65th St.

7 kamb. 1 šeimos namas, pilnas rūšys, pečius, parduoda ant land contract, \$11,900. Arti mokyklų ir krautuvų. Tel. 631-6061: 1866 W. 65 gt.

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

ACCOUNTS INSURED

TO \$10,000.00

41%
2

SUPERIOR
SAVINGS

HOME AND
REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

KAS IR KUR?

• **Dirvos Nr. 68**, sugedus spausdinimo mašinai, pavėluotai buvo išsiųstas skaitytojams.

• **Lietuvos Diplomatinijos šefas** ir Lietuvos ministeris prie Šventojo Sosto atskiromis telegramomis pareiškė Kardinolui Kamerlengui B. Aloisi Masella užuojautą dėl Jo šventenybės Popiežiaus Jono XXIII mirties. Kardinolas Kamerlengas Kardinolų Kolegijos pavedimu atsakė S. Lozoraičiui ir S. Girdvainiui, dėkodamas už užuojautą.

• **Ministeris S. Girdvainis** dalyvavo a. a. Jono XXIII laidotuvėse ir kartu su kitais akredituotų prie Šv. Sosto diplomatinio misijų šefais buvo Kardinolų Kolegijos suteiktos audiencijos, kurioje diplomatinis korpusas pareiškė užuojautą dėl Popiežiaus mirties.

• **Dr. Juozas Girnius** — naujasis ateitininkų federacijos vadas. Nepaprastame ateitininkijos suvažiavime, įvykusiame New Yorke, birželio 9 d. dr. J. Girnius buvo išrinktas naujuoju ateitininkų federacijos vadu. Iki šiol vadu buvo prof. S. Sužiedėlis.

• **Jonas Kardelis**, Nepr. Lietuvos laikraščio, leidžiamo Montrealyje, vyr. redaktorius, šiomis dienomis atšventė 70 m. amžiaus ir 55 žurnalistinio darbo sukaktį.

• **Birutė Kazlauskaitė**, pavyzdinčiai baigusi Los Angeles St. Eugen mokyklą, yra gabi matematikė, laimėjusi penkiolikos katalikiškų mokyklų matematikos varžybose pirmąją vietą.

Prof. Vladas Jakubėnas, tautinių šokių šventei sukūręs šokėjų maršą, laikraštinkus supažindina su muzikos kūriniu. Nuotraukoje iš kairės: p. Jakubėnienė, prof. V. Jakubėnas ir laikraštinkai Račkauskas, Antanaitis, Daunys ir Vaidėlys.

• **Lietuvių Fronto Bičiulių** studijų savaitė įvyks rugpjūčio 18-24 d.d. Tėvų Pranciškonų vasarvietėj Kennebunk Porte, Maine. Tema: Tautinė vienybė. Dėl tolimesnių informacijų bei kainoraščio suinteresuotieji gali kreiptis pas Ad. Kregždį, 392 Shepherd Avenue, Brooklyn 8, N. Y.

• **Dr. H. Montvilienė** birželio mėn. pradžioje kelioms dienoms tarnybos reikalais bus atvykusi į Washingtoną, D. C.

• **Nauji Lietuvių Fondonariai**, įnešę fondo sąskaiton po šimtą dolerių: Alg. Janys, Riverside, N. J., Petras Povilaitis, Great Neck, N. Y., Aldona ir Dr. Vladas Šimaičiai, Chicago, Ill., Vaclovas Alksninis, Maspeth 78, N. Y., Veronika ir Stasys Gudas, Brooklyn 21, N. Y., Teodora ir Domas Penikas, Brooklyn 21, N. Y., Jonas Tamošiūnas, Hartford 6, Conn — \$120.00, Br. ir Vyt. Volertas, Riverside, N. J., Kaz. Petkūnas, Philadelphia 43, Pa., Dr. V. Vygantas, Brooklyn 38, N. Y.

CHICAGO

Joninių laužas

Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos Chicago Skyrius su Mažosios Lietuvos Lietuvių Draugija Chicagoje, birželio mėn. 22 d. rengia tradicinį Joninių laužą, Spaičio darže Willow Springs (kur buvo praėjusiais metais).

Programoje dalyvauja: stiprus ir išlavintas, čia gimusių lietuvių, Vyčių choras. Kuris padainuos gražių-skambių lietuviškų dainų. Vadovauja muzikas Faustas Strolia.

Taip pat, Vaidyla su būriu vaidilučių primins senovę. Vienas iš svečių turės laimėti rasti paparčio žiedą. Laimingasis ras tikrą auksinį žiedą.

Bus skanų užkandžių ir gėrimų.

Šokiams gros gera muzika.

I šį tradicinį Joninių laužą kviečiame Chicago ir tolimesnių apylinkių lietuvius.

Čia tikrai, smagiai ir įdomiai praleisite subatvakarį. Čia daugelis prisiminsimievoli ant Nemuno kranto garsųjį Rambyną.

Pradžią 5 val. vakare.

Bostono lituanistinės mokyklos 1963 m. abiturientai išleistuvių iškilmėse. Sėdi iš kairės: Kęstutis Girnius, Giedrė Karosaitė, Viktoras Adomavičius, Giedrė Galinytė, kalba mokyklos vedėjas poetas Antanas Gustaitis, Živilė Gimbutaitė, Audronė Lapinskaitė, Gintaras Karosas ir Jūra Galinytė.

BOSTONO LITUANISTINĖ MOKYKLA BAIGĖ MOKSLO METUS

Jau keliolika metų šeštadieniais dirba Bostono Lituanistinė mokykla. Visą laiką ji naudojasi liet. šv. Petre parapijos mokyklos patalpomis, kurių šeimininkas yra prel. Pr. Virmauskis. Mokinių skaičius mokykloje nėra pastovus. Pirmamečių klasei lanko 30 ir daugiau vaikų, o aukštesnėse klasėse lieka tik po keletą mokinių. Atseit, neatlaiko vaikeliai, neatlaiko ir tėveliai... Mokyklą lanko keletas Amerikoje gimusių lietuvių vaikų, bet jos nelanko didėlis būrys naujųjų ateivių vaikų.

Pastaruosius du metus Bostono Lituanistinė mokykla vadovavo poetas Antanas Gustaitis. Kiek iš šono teko pastebėti, didelį sandarą su juo dirbo Tėvų komitetas, kurio pirmininkas yra Br. Paliulis.

Birželio 8-9 d. Bostono Lituanistinė mokykla baigė 1962 - 63 mokslo metus. Šeštadienį salėje po bažnyčia buvo dailios iškilmės -- įteikti atestatai aštuoniems abiturientams, kurie išėjo liet. gimnazijoms nustatytą lituanistinių dalykų kursą, o taip pat buvo įteiktos dovanos visiems pirmiems ir antriems visų klasių mokiniams. Abiturientams dovanas skyrė Bostono liet. organizacijos, o kitiems mokiniams pati mokykla. Dovanos -- liet. knygos, kurių tarpe ir Dabartinės Lietuvių Kalbos žodynas, Tos šventės proga lakų ir spalvingą žodį tarė mokyklos vedėjas Ant. Gustaitis, o taip pat ir Tėvų komiteto pirm. Br. Paliulis.

Šiemetiniai Bostono Lituanistinės Mokyklos abiturientai: Giedrė Galinytė, Jūra Galinytė, Živilė Gimbutaitė, Giedrė Karosaitė, Audronė Lapinskaitė, Viktoras Adomavičius, Kęstutis Girnius ir Gintaras Karosas. Jų klasei auklėtojas ir mokytojas buvo Ant. Gustaitis. Visi mokiniai mokyklą baigė gerais pažymiais. Tačiau geriausias kartais pralenkia kitą geriausią. Tie laimingieji, kurie per egzaminus įveikė savo stiprius draugus, yra Živilė Gimbutaitė ir Kęstutis Girnius.

Birželio 9 d., 6 val. po pietų, ALT S-gos namuose, Tėvų komitetas surengė arbatėlę -- abiturientų išleistuvių iškilmėse.

turientų išleistuves, kurios pasižymėjo ypačiais jausiais ir malonia nuotaika. Pobūviui vadovavo pirm. Br. Paliulis. Abiturientus gražiai pasveikino jungdami prasmingus linkėjimus, didesniųjų Bostono liet. organizacijų atstovai. Abiturientų vardu, Vikt. Adomavičiaus lūpomis, jautriai, nuoširdžiai ir tvirtai buvo pareikšta, kad lituanistinė mokykla davė jiems gilesnį supratimą apie lietuvių kalbą, įvedė juos į Lietuvos istoriją ir liet. grožinės literatūros barus, padėjo įsisąmoninti, kad lietuviybė nėra tušti žodžiai.

Meninei pobūdžio programai vadovavo mokyklos vedėjas Ant. Gustaitis. Savo eiliuota kūryba gražiai pasireiškė Živilė Gimbutaitė, Giedrė Karosaitė ir Kęstutis Girnius. Giedrė Galinytė dailiai paskaitė literatūrinį škiečą, kurio veikėjai buvo liet. grožinės literatūros veikalių pavadinimai, Jūra Galinytė paskaitė savo įdomiai sumegstą humoreską. Gint. Karosas, sesers akompanuojamas, pasmuikavo nesenai mirusio komp. J. Karoso Lėtą Šokį.

Sėkmės ir naujų laimėjimų Bostono Lituanistinė Mokykla!

St. S.

* **TRAGIŠKŲJŲ BIRŽELIO ĮVYKIŲ** paminėjimas įvyks Bostono parapijos salėje birželio mėn 15 d. 7:30 val. vak. Tuo reikalu lietuvių delegacija su inž. Vyt. Izbicku priešaky, lankėsi pas gubernatorių kuris pasirašė proklamaciją.

* **BOSTONO MERAS** paskelbė, kad nekiln. turto mokestis sumažinamas nuo tūkstančio \$3.80.

* **IŠĖJO "BANGOS"** 7 NR. Bostono Jūrų Skautų tunto Maironio budžių įgula išleido 7-tą "Bangos" numerį. Tai gražus leidinėlis, liečias jūrų skautus. Leidinio vyr. redaktorius j. psk. Juozas Vaičiūgas.

* **JŪRŲ SKAUTŲ NEMUNO UOSTO** sezono atidarymas įvyks birželio mėn. 30 dieną. Visi tėveliai ir rėmėjai kviečiami šioje gražioje gamtos vietoje praleisti savaitgalį ir pabūvoti jūrinėje šeimos šventėje.

Svečiai bus vežiojami laiveliais. Norintieji atvykti šventės išvakarėse ir nakvoti gali užsisakyti kambarius telefonu AN 8-8384. Iš Bostono vykti 18, 58 ir 14 keliu Pembroke Mass.

Nemuno Uosto Globėjų Direkcija stengsis svečius gražiai priimti ir pavaišinti. Iki pasimatymo birželio 30 d. prie Seno Kumpio ežero.

* **LEONARDAS VALIUKAS** birželio mėn. 11 d. Tautinės S-gos namuose kalbėjo Lietuvos laisvinimo klausimais ir apie JAV kongresui įteiktas rezolucijas.

* **Į TORONTĄ** -- Į Jūrų Skautijos vadovų vyrių vienetų atstovų suvažiavimą, kuris įvyks birželio mėn 15-16 dienomis iš Bostono su automobiliu vyksta keletas vadovų.

* **MENO ŠVENTĖJE**, kuri prasidės birželio mėn 20 d. Bostono miesto sode, atrinkti 151 dailininko kūriniai. Programoje dalyvaus Onos Ivaškienės šokių sambūris.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
PRENUMERATĄ

WORCESTER

Joninių laužas

Skautiškos sporto šventės idėja Worcesterioje virto tradicija ir kasmet, Joninių išvakarėse, "Nevėžio" tunto rengiama Skautų Tėvų Komiteto ir skaučių Maironio parke, prie gražaus ežero kranto. Į šią šventę suplaukia jaunimas iš įvairių Atlanto pakraščio vietovių, o taip pat su jais atvažiuoja ir tėvai pasižiūrėti rungtynių, skautiško Joninių laužo šeštadienio vakarė ir praleisti gražiai dvi dienas su lietuvišku jaunimu.

Šiais metais ši tradicinė skautų sporto šventė įvyks naujai išpuoštame Maironio parke birželio 22-23 d.d. Šventė prasidės šeštadienio ryte ir baigsis sekmadienio vakare. Čia skautiškas jaunimas išbandys jėgas krepšinyje, tinklinyje ir lengvojoje atletikoje. Jaunių ir vyresniųjų komandos rungsis už pereinamąją rajoninę taure, kuri atiteks vietovei, surinkusiai daugiausia taškų. Finalinės rungtynės ir sporto šventės uždarymas įvyks sekmadienį po pietų. Į sporto šventę šiais metais atvyks ir skaučių tinklinio ir krepšinio komandos iš Bostono, New Yorko, Elizabetho ir Worcesterio, o skautų komandų laukiama iš Bostono, Brocktono, Hartfordo, Waterburio, N. Yorko, Elizabetho ir Worcesterio.

Šeštadienio vakarė skautiškas Joninių laužas su programa, kurią išpildys Worcesterio skautės ir skautai. Po laužo programos naujoje salėje bus šokiai. Visa lietuviška visuomenė iš apylinkių ir Worcesterio maloniai kviečiama atsilankyti į skautų sporto šventę, Joninių laužą ir pasilinksminimą.

RACINE

Racine šauliai ruošia Jonines

DLK Kęstučio šaulių kuopa ruošia Jonines, kurios įvyks birželio mėn. 22 d. Minkowskio parke, tarp Racine ir Kenosha. Programą išpildys Vytauto Didžiojo Chiragos šaulių kuopos menininkai, vad. J. Petrausko. Fakelų eiseną, laužo uždegimo apeigas ir programa bus vykdoma temstant.

klausimais ir saviuklos temomis. Be to, dalyviai turėjo progos pasimaudyti puikiam ežere bei pasilinksmininti. Dalyvavo atstovai iš New Yorko, Hartfordo, New Britaino, Worcesterio ir Bostono.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

Kas pažįsta tuos meksikiečių caballeros?... Tai Alg. Gustaitis su dail. J. Pauteniu, besilankydami Meiksioje pasipuošę plačiomis meksikiečių skrybelėmis. Dail. J. Pautienius, padaręs Los Angeles kelių lietuvių portretus, birželio 2 d. grįžo į Chicago.